

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 131

Ημερομ. Κατάθεσης: 14/10/2022

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2102592213, 2102592105, 2102592258, fax: 2102592097
e-mail: ko@vouli.kke.gr, <http://www.kke.gr>
Γραφεία Βουλής: 2103708168, 2103708169, fax: 2103707410

Προς το Προεδρείο της Βουλής

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για την κ. Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού

Θέμα: Για την κατάργηση της Συμφωνίας για την “Συλλογή Στερν” και την εξέταση της γνησιότητας των αρχαιοτήτων της

Οι βουλευτές Συντυχάκης Μανώλης, Δελής Γιάννης, Κανέλλη Λιάνα, Καραθανασόπουλος Νίκος, Κομνηνάκα Μαρία, Λαμπρούλης Γιώργος, Μαρίνος Γιώργος, Παπαναστάσης Νίκος, Παφίλης Θανάσης

Κατέθεσαν **ΑΝΑΦΟΡΑ** την Ανακοίνωση του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων όπου μεταξύ άλλων ζητούν να καταργηθεί η Συμφωνία για την λεγόμενη “Συλλογή Στερν” και να μεταβεί κλιμάκιο Ελλήνων ειδικών αρχαιολόγων και συντηρητών και να εξετάσουν τη γνησιότητα όλων των αρχαιοτήτων της συλλογής.

Αθήνα 12/10/2022

Οι καταθέτοντες βουλευτές

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ

Ερμού 136, 10553 Αθήνα. Τηλ-Fax.: 2103252214, E-mail: archaeol@otenet.gr,

www.sea.org.gr

Αθήνα, 3/10/2022

Αρ. Πρωτ.: 118

Αξιότιμοι κκ βουλευτές και βουλευτρίες

Οι εξελίξεις σχετικά με τη λεγόμενη «Συλλογή Στερν» και τη Συμφωνία που υπέγραψε η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 22/7/2022 και κύρωσε η ελληνική Βουλή με τις ψήφους της κυβερνητικής πλειοψηφίας (Νόμος 4968) είναι ραγδαίες: το ειδώλιο αρ. 29 της Συλλογής Στερν είναι αποδεδειγμένα αντικείμενο αρχαιοκαπηλικής δραστηριότητας, που πέρασε από τα χέρια του καταδικασμένου διακινητή αρχαιοτήτων Becchina (βλ. συνημμένα).

Κατόπιν αυτού, είναι σαφές ότι η ελληνική Βουλή παραπλανήθηκε για να ψηφίσει τη νομιμοποίηση προϊόντων λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης.

Αντικείμενο λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης είναι το ειδώλιο Ν. 29 της λεγόμενης «Συλλογής Στερν» και πρέπει να κατασχεθεί άμεσα και να γυρίσει στην Ελλάδα

Έκθετη η Υπουργός Πολιτισμού, που παραπλάνησε την ελληνική Βουλή. Έκθετοι είναι και όλοι οι βουλευτές της ΝΔ που υπερψήφισαν τη «Συμφωνία» που παρανόμως υπέγραψε η Λ. Μενδώνη στις 21/7/2022, οδηγώντας στη νομιμοποίηση της αρχαιοκαπηλικής συλλογής, παρά τις τεκμηριωμένες αντιδράσεις του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων και σύσσωμης της αντιπολίτευσης στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Σύμφωνα με έρευνα του αρχαιολόγου Δρ Χρήστου Τσιρογιάννη, το ειδώλιο με αριθμό 29 της Συλλογής Στερν περιλαμβάνεται στο αρχείο φωτογραφιών του καταδικασμένου για αρχαιοκαπηλία αρχαιοπώλη και παράνομου διακινητή έργων τέχνης Gianfranko Becchina. Το αποδεικνύουν οι φωτογραφίες από το αρχείο του Gianfranko Becchina που δόθηκαν στην δημοσιότητα και σας αποστέλλονται συνημμένες. Είναι πλέον πασιφανές ότι το εν λόγω ειδώλιο είχε παρανόμως εξαχθεί από την Ελλάδα και θα έπρεπε να διεκδικηθεί και να επιστραφεί άμεσα.

Ο ΣΕΑ είχε αποκαλύψει, πριν την ψήφιση της “Συμφωνίας” από την ελληνική Βουλή, ότι ο Leonard Stern είχε αγοράσει αντικείμενα από τον καταδικασμένο διεθνώς για αρχαιοκαπηλία Symes, αποδεδειγμένα προϊόντα λαθρανασκαφών που περιλαμβάνονταν στο αρχείο του επίσης καταδικασμένου για αρχαιοκαπηλία Giacomo Medici, όπως αναφέρεται αναλυτικά στο Statement Fact της Εισαγγελίας της Νέας Υόρκης της 6/12/202. (...)

Επιπλέον, από την εξέταση των φωτογραφιών, που δόθηκαν στη δημοσιότητα από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά την ψήφιση της «Συμφωνίας», υπάρχουν

βάσιμες αμφιβολίες στην αρχαιολογική κοινότητα για τη γνησιότητα κάποιων από τα αντικείμενα της Συλλογής Στερν. Είναι απαράδεκτο αρχαιότητες από ελληνικά μουσεία να πηγαινοέρχονται στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης για 50 χρόνια ως «αντάλλαγμα» για κίβδηλα αντικείμενα ή κλεμμένες αρχαιότητες.

Είναι προφανές ότι η «Συμφωνία» που υπογράφηκε παράνομα από την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 22/7/2022 και έγινε νόμος του κράτους (νόμος 4968/2022) με την ψήφο των βουλευτών της κυβερνητικής πλειοψηφίας, οφείλει να ακυρωθεί.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω -και επειδή πλησιάζει η ημερομηνία των «εορτασμών» και των «τυμπανοκρουσιών»- απευθύνουμε ύστατη έκκληση προς την πολιτική και πολιτειακή ηγεσία του Τόπου:

A) να μην συμπράξουν στη νομιμοποίηση μίας διαδικασίας που έχει σκοτεινά σημεία και ποινικές προεκτάσεις.

B) να προστατεύσουν το προσωπικό τους κύρος αλλά πάνω από όλα το κύρος των θεσμών και των αξιωμάτων που εκπροσωπούν.

Ο Πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης να δώσει άμεσα εντολή να μεταβεί κλιμάκιο Ελλήνων ειδικών αρχαιολόγων και συντηρητών και να εξετάσουν τη γνησιότητα όλων των αρχαιοτήτων της Συλλογής Στερν, όπως συνέβη τον προηγούμενο Μάιο για ήσσονος σημασίας δακτυλίδι, που δωρήθηκε και επιστράφηκε άμεσα στην Ελλάδα από το Ίδρυμα Νομπέλ (Σουηδία).

Να δοθεί εντολή η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ.Α, όπως έπρεπε θεσμικά να είχε συμβεί, να ελέγξει τα πιστοποιητικά προέλευσης των αντικειμένων, να τεκμηριώσει την προέλευση των αρχαίων της Συλλογής και να κάνει όλες τις απαραίτητες συγκρίσεις και ταυτίσεις με τα στοιχεία και τα δεδομένα όλων των σχετικών αρχείων.

Οι εξελίξεις αποτελούν κόλαφο για την απαράδεκτη πολιτική της ηγεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού

Αποτελεί σκάνδαλο το γεγονός ότι η Υπουργός, σύμφωνα με όσα η ίδια είπε στην ελληνική Βουλή, χειρίστηκε η ίδια την υπόθεση των 161 κυκλαδικών αντικειμένων. Εν γνώσει της ότι αποτελούν προϊόντα λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης στο εξωτερικό (όπως η ίδια παραδέχτηκε και έχει καταγραφεί στα Πρακτικά της Βουλής), δεν ανέθεσε την υπόθεση στις αρμόδιες ελληνικές Υπηρεσίες (ΔΤΠΠΑ, Εισαγγελέα Αρχαιοκαπηλίας) ούτε έδωσε τα στοιχεία στην Εισαγγελία Ν. Υόρκης. Επιπλέον, η Υπουργός Πολιτισμού δεν ζήτησε την συνδρομή των ιταλικών αρχών για την ταύτιση αντικειμένων από τα αρχεία των Ιταλών αρχαιοκάπηλων Gianfranko Becchina και Giacomo Medici. Αντί για τις ενέργειες που της επέβαλλε ο αρχαιολογικός νόμος, η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λ. Μενδώνη επέλεξε να υπογράψει παράνομα συμφωνία και να παραχωρήσει την κατοχή των 161 κυκλαδικών αρχαιοτήτων σε «Ινστιτούτο» (HACI) με έδρα το Ντέλαγουερ των ΗΠΑ και διοίκηση στην οποία μετέχουν δύο εκπρόσωποι συμφερόντων του Leonard Stern, ένας εκ των οποίων είναι ο γιος του!

Τα ερωτήματα είναι αμείλικτα:

-Γιατί επί 2 χρόνια η Υπουργός δεν απευθύνθηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, στον ειδικό Εισαγγελέα επί θεμάτων αρχαιοκαπηλίας στην Ελλάδα, ούτε στον Εισαγγελέα της Ν. Υόρκης, που μπορούσε να κατάσχει τα αντικείμενα, όπως έκανε και στην περίπτωση του συλλέκτη Μάικλ Στάινχαρντ;

-**Τι** διαπραγματευόταν επί 2 χρόνια με τον κ. Στερν, το ιδιωτικό Μητροπολιτικό Μουσείο και το Ίδρυμα Γουλανδρή και ποιοι αποτελούσαν την διαπραγματευτική της ομάδα;

-**Γιατί** η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού δεν προέβη σε καμία νόμιμη ενέργεια για να αναζητήσει τα πιστοποιητικά προέλευσης των αντικειμένων του συλλέκτη Λέοναρντ Στερν; Μήπως η Υπουργός γνώριζε την «γκρίζα» προέλευση των αντικειμένων και δεν ήθελε να αποκαλυφθεί;

-**Γνωρίζει** η Υπουργός πόσα άλλα ελληνικά ευρήματα έχει ο κ. Stern στην συλλογή του και πώς τα έχει αποκτήσει;

-**Γιατί** δεν φρόντισε να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες ώστε το ελληνικό δημόσιο να διεκδικήσει τα 161 κυκλαδικά αντικείμενα ως προϊόντα αρχαιοκαπηλίας και να τα επαναπατρίσει άμεσα, εκθέτοντάς τα στα δημόσια μουσεία των Κυκλάδων;

-**Γιατί** προτίμησε να υπογράψει μια συμφωνία υπέρ του ιδιωτικού Μουσείου Γουλανδρή, υπέρ του αποδέκτη προϊόντων αρχαιοκαπηλίας Leonard Stern και υπέρ του ιδιωτικού Μητροπολιτικού Μουσείου της Ν. Υόρκης;

-**Γιατί** άλλαξε, ειδικά για τον Leonard Stern και το Μητροπολιτικό Μουσείο της Ν. Υόρκης, την υπάρχουσα διαδικασία για προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, όπως αυτή ορίζεται στον αρχαιολογικό νόμο, τις διεθνείς συμβάσεις, τις διμερείς συμφωνίες της χώρας, και ακολουθεί για δεκαετίες το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού;

-**Γιατί** απέκρυψε την αλήθεια από το ελληνικό Κοινοβούλιο και τον ελληνικό λαό;

-**Ποιων τα συμφέροντα εξυπηρετεί η Υπουργός;**

Συνημμένη η συνέντευξη του κ. Χρ. Τσιρογιάννη, αναπληρωτή καθηγητή στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Αρχαίων Πολιτισμών του Πανεπιστημίου του Aarhus και επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας για διεθνή κυκλώματα αρχαιοτήτων στην έδρα της UNESCO στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και οι σχετικές φωτογραφίες από το αρχείο Becchina.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΑ,

Η Πρόεδρος

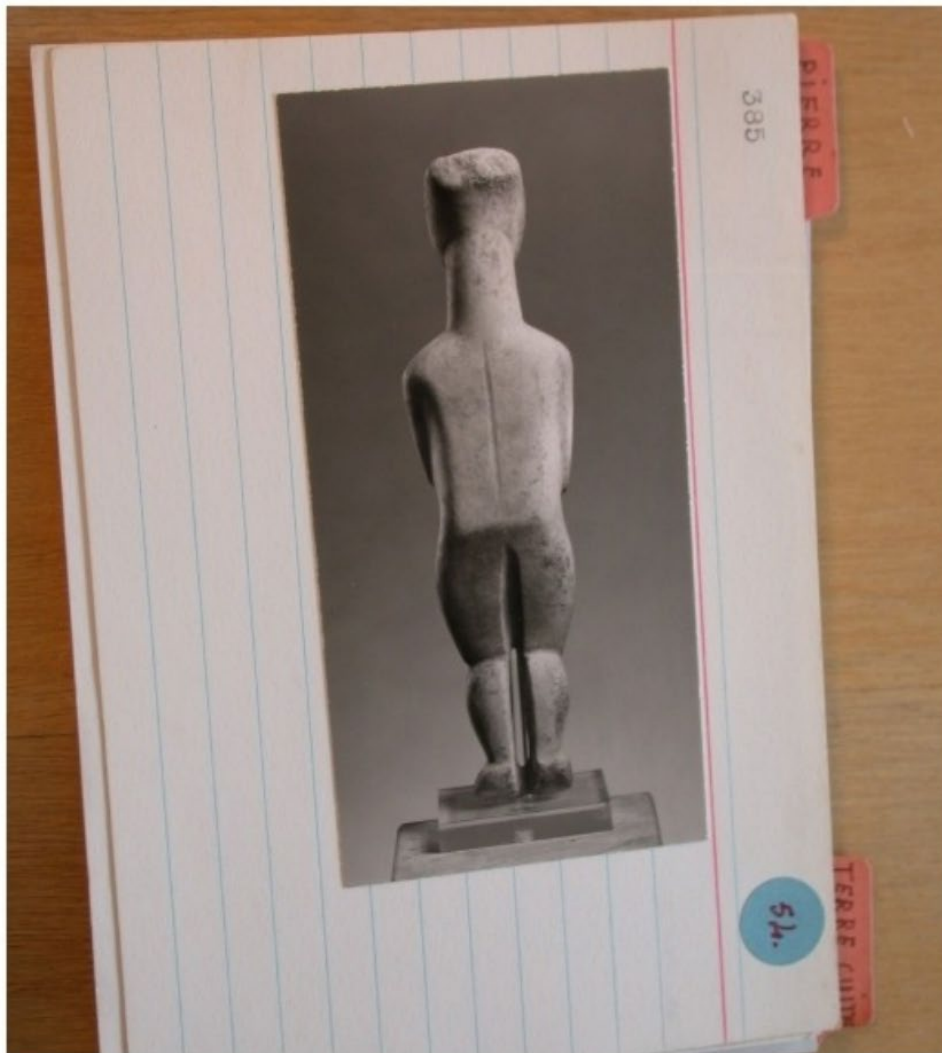
Η Γενική Γραμματέας

Δέσποινα Κουτσούμπα

Εύα Γιατρουδάκη

Συλλογή Στερν και Αρχαιοκαπηλία

Ο Δρ. Χρήστος Τσιρογιάννης μας κοινοποιεί αποκλειστικά το πόρισμα της έρευνάς του

• 30.09.2022, 17:26

•

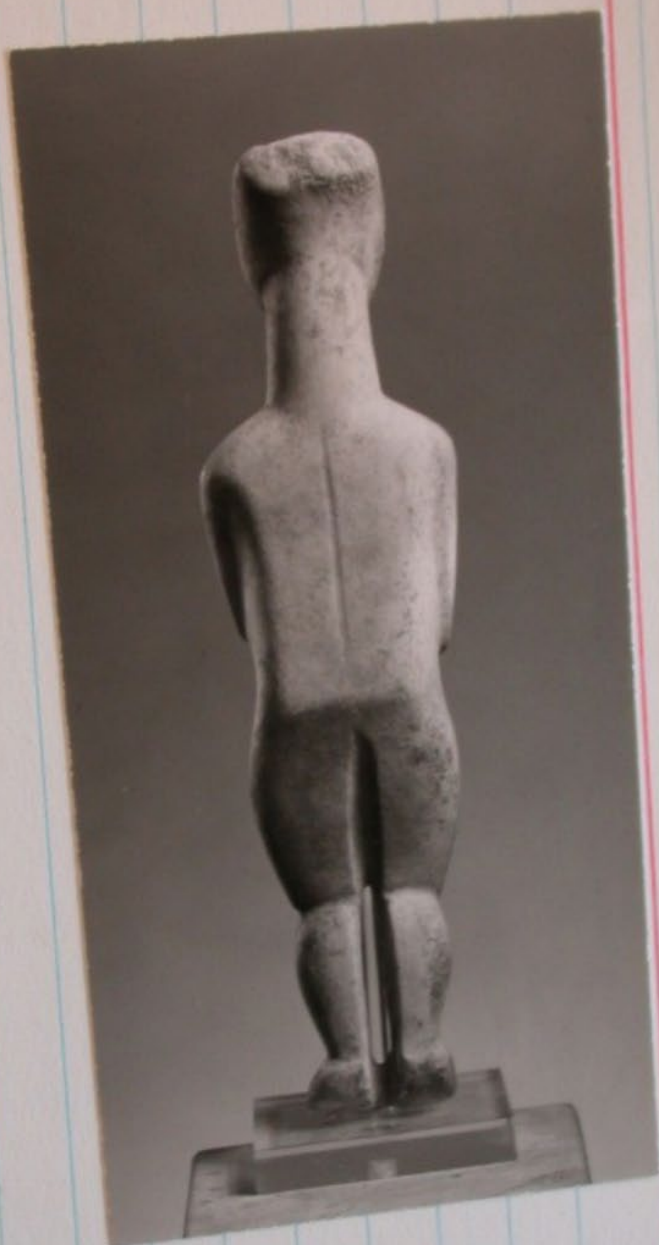
Ο αρχαιολόγος Δρ. Χρήστος Τσιρογιάννης ταύτισε κυκλαδικό ειδώλιο της συλλογής Στερν με φωτογραφίες καταδικασμένου Ιταλού αρχαιοκάπηλου.

Πολλές εξακολουθούν να είναι οι αντιδράσεις για την πρόσφατη κύρωση συμφωνίας (8/9/22), μεταξύ του [Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού](#), του [Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης](#), του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα της συλλογής Στερν στην οποία περιέχονται 161 κυκλαδικές αρχαιότητες. Είχε προηγηθεί δωρεά του Αμερικανού πολυεκατομμυριούχου συλλέκτη Λέοναρντ Στερν στο νεοσυσταθέν «Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού» με έδρα το Ντελαγουέρ.

Αναπάντητα, όμως, παραμένουν τα ερωτήματα σχετικά με τις πρακτικές που ακολούθησε το υπουργείο πολιτισμού τόσο σε ό,τι αφορά τη συνεργασία με ιδιώτες και την διαχείριση άγνωστης προέλευσης αρχαίων αντικειμένων, όσο και με το γεγονός ότι δεν προσκομίστηκαν πιστοποιητικά προέλευσης για τα εν λόγω – άγνωστα μέχρι πρότινος – κυκλαδικά ευρήματα της συλλογής Στερν. Τούτο σημαίνει πως οι αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου, πριν την συμφωνία, δεν ακολούθησαν τις προβλεπόμενες διαδικασίες ελέγχου και ταύτισης, ώστε να διαπιστωθεί αν τα αντικείμενα είναι γνήσια και επομένως προϊόντα αρχαιοκαπηλίας ή αν είναι πλαστά.

PIERRE

385

5th.

TERRE CUITE

Σε επικοινωνία μου στις αρχές Σεπτεμβρίου με τον αρχαιολόγο, ερευνητή διεθνών αρχαιοκαπηλικών κυκλωμάτων και αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Aarhus της Δανίας, Δρ. Χρήστο Τσιρογιάννη, του προώθησα τον κατάλογο Στερν προκειμένου να κάνει μια πρώτη εκτίμηση. Ο Δρ. Χρ. Τσιρογιάννης προχώρησε άμεσα στην ταύτιση ενός ειδωλίου, γεγονός που επιβεβαιώνει τις σοβαρότατες επιφυλάξεις όλων όσοι τάχθηκαν εξ αρχής εναντίον αυτής της συμφωνίας. Ο ίδιος, έχοντας πρόσβαση σε μια τεράστια βάση δεδομένων από κατασχεμένα αρχεία διακινητών/αρχαιοκαπήλων, ταύτισε από το αρχείο Μπεκίνα* το εικονιζόμενο ειδώλιο με αριθμό 29 του καταλόγου Στερν: Accession No.: Stern29 / Culture: Cycladic / Title: Femalefigure / Date: ca. 2600–2500 BC Period: Early Cycladic II / Medium: Marble / Dimensions: 16 5/8 in. (42.3 cm).

Ο Δρ. Τσιρογιάννης μας κοινοποιεί αποκλειστικά το πόρισμα της έρευνάς του, όπου καθώς λέει: «τα αμιγώς κυκλαδικά αντικείμενα στο αρχείο Μπεκίνα είναι 6, εκ των οποίων ένα ταυτίζεται με το πρώτο που εμφανίζεται στον κατάλογο Στερν που μου παρείχατε. Στο αρχείο Μπεκίνα η φωτογραφία είναι επαγγελματική και όχι Polaroid. Το ειδώλιο εμφανίζεται σε πρόσθια όψη δίπλα σε ένα άλλο μεγαλύτερο κυκλαδικό ειδώλιο και δίπλα σε αυτό μια μαρμάρινη κυκλαδική φιάλη. Μια μικρή αλλά πολύ σημαντική λεπτομέρεια είναι ότι πολλές, ακόμα και επαγγελματικές φωτογραφίες στο αρχείο Μπεκίνα, είναι κολλημένες πάνω σε καρτέλες με γραμμές για σημειώσεις. Αυτές οι σημειώσεις συνήθως δίδονται από καθηγητές πανεπιστημίου, ειδικούς που τον συμβουλευάν και τον βοηθούσαν στη διακίνηση».

«Στη συγκεκριμένη περίπτωση», συνεχίζει ο Δρ. Τσιρογιάννης, «υπάρχουν σημειώσεις όπου αναφέρεται ότι το ειδώλιο αυτό είναι ύψους ή μήκους (εξαρτάται αν τα ειδώλια χρησιμοποιούνταν ιστάμενα ή υπτίως κατάτην αρχαιότητα), 42,3 εκατοστών. Ακριβώς η ίδια μέτρηση δίδεται και στον επίσημο κατάλογο του Στερν. Δηλαδή δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι το ίδιο κομμάτι ακόμα και σ'αυτή την λεπτομέρεια. Υπάρχουν χαρακτηριστικά χτυπήματα και φθορές πάνω στο ειδώλιο που φαίνονται ξεκάθαρα και ταυτίζονται στις δύο φωτογραφίες. Πολύ σημαντικές είναι και οι σημειώσεις που υπάρχουν στο περιθώριο της καρτέλας του Μπεκίνα: 3^η χιλιετία, δίπλα 2700 – 2300 π.Χ., Κυκλαδικό, Σπεδός, δηλαδή η παραλιακή περιοχή της Νότιας Νάξου που έδωσε την ονομασία του σε αυτό τον τύπο του συγκεκριμένου ειδωλίου. Παρέχονται και άλλες, εξίσου σημαντικές λεπτομέρειες, για παράδειγμα, ότι το αριστερό πόδι είναι σπασμένο και μέσα σε παρένθεση η λέξη “knee”, δηλαδή στο ύψος του γονάτου. Η φωτογραφία όμως το δείχνει σαν να μην έχει σπάσει ποτέ. Προφανώς, έχει γίνει εξαιρετική εργασία από ειδικό συντηρητή και είναι αποκαταστημένο. Επίσης αναφέρεται ότι στο αριστερό πόδι τα δάχτυλα είναι καινούργια και άρα από πρόσθετο σύγχρονο υλικό. Όμως στον κατάλογο Στερν το ίδιο ειδώλιο απεικονίζεται με όλα σχεδόν τα δάχτυλα των ποδιών σπασμένα. Μπορεί να έγινε αποκατάσταση στην αρχική μορφή, δηλαδή να αφαιρέσαν επίτηδες το καινούργιο υλικόπου προσετέθη στα δάχτυλα επί Μπεκίνα, προκειμένου να έχουν ατόφιο το κυκλαδικό αρχαίο υλικό. Μπορεί, επίσης, να έσπασε αργότερα στο σημείο αυτό, διότι όλο το υπόλοιπο ειδώλιο

παραμένει ως είχε με αποκαταστημένο το αριστερό πόδι στο ύψος του γονάτου».

Άλλη μια σημαντική πληροφορία από τον Δρ. Τσιρογιάννη, είναι πως δεν υπάρχει στα περίπου 6500 αντικείμενα που έχουν ερευνηθεί από το αρχείο Μπεκίνα (η συντριπτική πλειονότητα, πάνω από 5300 έχουν επιστραφεί ήδη στην Ιταλία), ούτε ένα που να έχει βεβαιωθεί ως ξεκάθαρα νόμιμο, κάποιο δηλαδή που να το είχε αγοράσει από αποδεδειγμένα παλιές και νόμιμες συλλογές σε δημοπρασίες. Εφόσον, λοιπόν, είναι αρχαιοκαπηλικό και υπάρχει και ταύτιση, που συνδέεται με καταδικασμένο μεγαλοδιακινητή και αρχαιοκάπηλο, μπορούν κάλλιστα να το δώσουν στην Εισαγγελία της Νέας Υόρκης, που με τη σειρά της οφείλει να ερευνήσει περαιτέρω τις πιθανότητες νομικής έρευνας της συλλογής Στερν και πιθανώς να λάβουμε τη συλλογή από τις αμερικανικές αρχές απευθείας, νομίμως, απολύτως ηθικώς και χωρίς προσβλητικές για την πατρίδα μας υποχωρήσεις.

PIERRE

TERRE CUITE

384

3 Mid. 2700 - 2300

Cycladic

Spedos-Art

91'8

54

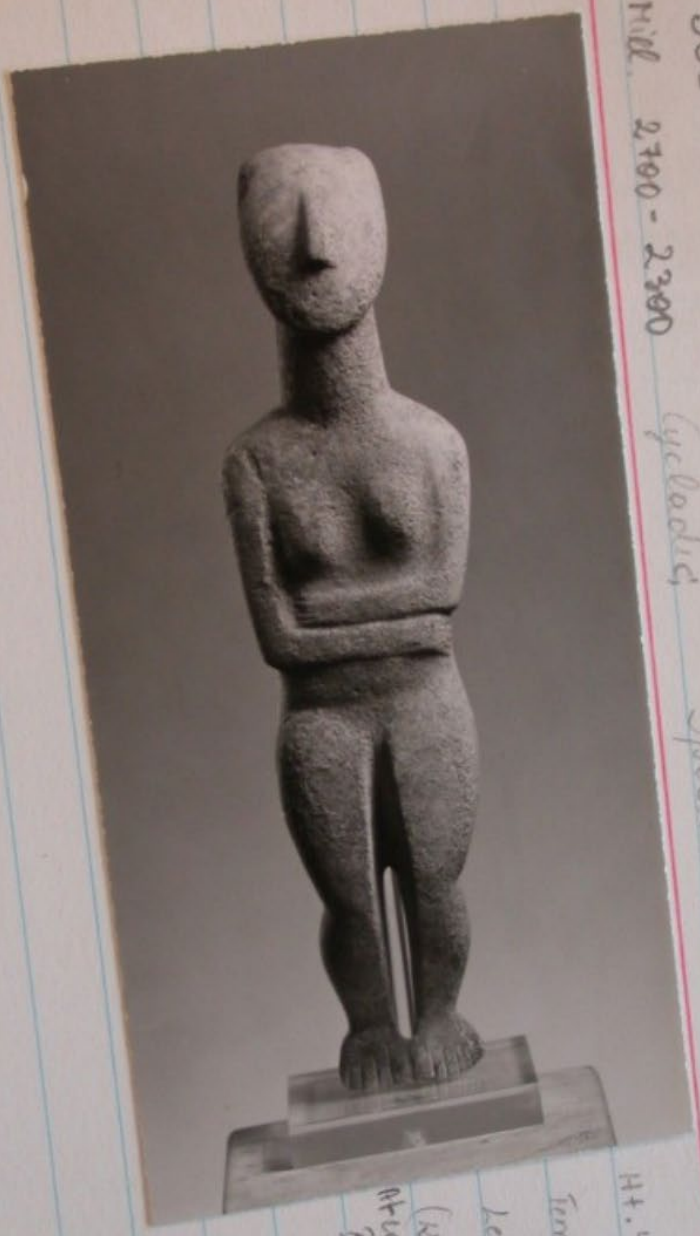
290'2

Ht. 42,3

Female

Left leg broken

(unc) At left leg: 003
Right foot: 000

Για τα υπόλοιπα έργα της Συλλογής Στερν, ο Δρ. Τσιρογιάννης, δηλώνει: «Παρ'ότι δεν ειδικεύομαι στη μελέτη των καθ' εαυτώ κυκλαδικών ειδωλίων, τα τελευταία χρόνια έχω κάνει μελέτες (των οποίων επίκειται η δημοσίευσή τους) σχετικά με την παράνομη διακίνησή τους. Εντοπίζω ορισμένα εξαιρετικά κομμάτια στη συλλογή Στερν, κάποια που είναι πολύ καλά για να είναι αυθεντικά, ενώ υπάρχουν και κάποια που είναι ασυνήθιστα, δεν θα περίμενε κανείς δηλαδή ότι οι αρχαίοι μας πρόγονοι στις Κυκλάδες θα δέχονταν να δημιουργήσουν τέτοιου είδους αντικείμενα. Μπορεί αρκετά από αυτά να είναι πλαστά, αλλά δεν μπορούμε να το αποδείξουμε για τον εξής απλούστατο λόγο, ότι δεν έχει ανακαλυφθεί ακόμη επιστημονική μέθοδος που να χρονολογεί αποκλειστικά τον λίθο, οποιουδήποτε είδους. Μπορεί ένα λίθινο αντικείμενο να χρονολογηθεί από τις επικαθήσεις που φέρει στην επιφάνειά του, αλλά οι διακινητές έχουν φτάσει σε σημείο να δημιουργούν και σύγχρονες επικαθήσεις με φυσικό τρόπο που είναι δύσκολο να διαπιστωθεί εάν είναι αρχαίες. Η νεότερη χρονολόγηση μπορεί να διαπιστωθεί και από τα ίχνη των εργαλείων που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι διακριτά ακόμη και με μικροσκόπιο, διότι άλλα ίχνη άφηναν τα αρχαία εργαλεία ή καθόλου πλέον λόγω παρέλευσης των χιλιετηρίδων, και άλλα ίχνη τασύγχρονα εργαλεία. Ορισμένοι πλαστογράφοι θεωρούν ότι ακολουθούσαν τον αρχαίο τρόπο λείανσης, χρησιμοποιώντας άχυρο».

Θέτοντας το ΥΠΠΟ προ των ευθυνών του, σχολιάζει: «Αυτό το οποίο είναι εξαιρετικά σημαντικό στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι το ελληνικό κράτος ανακοινώνει και κυρώνει μία συμφωνία για επιστροφή μιας συλλογής, χωρίς η αρμόδια διεύθυνση του ΥΠΠΟ (την οποία εγώ και οι συνεργάτες μου δημιουργήσαμε με γραπτές προτάσεις μας στην τότε πολιτική ηγεσία το 2007, μετά την επιτυχή μας εργασία και τον επαναπατρισμό στην Ελλάδα 4 μοναδικών αρχαιοκαπηλικών αριστουργημάτων από το μουσείο Γκετί στην Καλιφόρνια) να ψάξει προηγουμένως τα αρχεία που έχει στη διάθεσή της για αποδείξεις αρχαιοκαπηλικής προέλευσης. Είναι στίγμα για το ΥΠΠΟ το γεγονός ότι δεν έκαναν την ταύτιση. Κι ακόμα χειρότερα, αν έψαξαν τα αρχεία στο σύνολό τους, μέσω της πολυδιαφημισμένης συνεργασίας τους με τους Ιταλούς Καραμπινέρους και έχουν διαπιστώσει την ταύτιση, γιατί δεν το ανακοινώνουν στους Έλληνες πολίτες και στη διεθνή κοινότητα, μια και η υπόθεση έχει λάβει διεθνείς διαστάσεις και στον ξένο Τύπο;

Πλέον, με αυτή μου την ταύτιση, υπάρχει αποδεδειγμένα σχέση αντικειμένου της συγκεκριμένης συλλογής με μεγαλέμπορο και καταδικασμένο διακινητή αρχαιοτήτων, τον Μπεκίνα. Ενώ μέχρι τώρα έκαναν λόγο για αντικείμενα χωρίς προέλευση, τώρα έχουμε πλέον ένα ταυτισμένο αντικείμενο που προέρχεται από έναν από τους πιο διαβόητους αρχαιοκάπηλους, χωρίς να έχει διαπιστωθεί έτι προγενέστερη προέλευση. Είναι ευθύνη του ΥΠΠΟ να ερευνήσουν εις βάθος το σύνολο της συλλογής και, ακόμα κι αν δεν ταυτίσουν άλλο, να εξακριβώσουν την προέλευση του κάθε αντικειμένου, πρώτον από τον ίδιο το συλλέκτη (όταν είσαι συλλέκτης τέτοιου μεγέθους και αυτού του είδους, όπως ο Στερν, κρατάς αρχείο, έγγραφα, και πρωτίστως, θυμάσαι ο ίδιος πώς απέκτησες το κάθε αντικείμενο), και δεύτερον τα στοιχεία που μπορούν να βρεθούν από τους καταλόγους οίκων δημοπρασιών και εμπορών

τέχνης. Έτσι θα αρχίσουν να επαναπροσδιορίζουν τηνπραγματική προέλευση της συλλογής, έστω και τμηματικά. Διότι δεν μπορούν να μείνουν οιονεί χωρίς προέλευση. Όλες αυτές οι ενέργειες θα έπρεπε να έχουν γίνει πριν δεχτούμε τη συλλογή και όχι μετά, όπου πολλά κομμάτια μπορεί, συν τω χρόνω, να αποδειχθούν πλαστά, κτλ.».

Άλλη μία κρίσιμη πτυχή του ζητήματος που θίγει ο αρχαιολόγος, αφορά στα σκάνδαλα με δωρεές αρχαιοτήτων διαχρονικά, όπου τονίζει πως «σύμφωνα με τον αμερικανικό νόμο, όποιος δωρίζει ένα έργο τέχνης απαλλάσσεται με φόρο ίσο της εκτίμησης του αντικειμένου την ώρα της δωρεάς. Ο Στερν μπορεί, για παράδειγμα, να είχε αποκτήσει για 20 χιλιάδες δολάρια ένα αντικείμενο πριν από 25 χρόνια. Αν σήμερα το ίδιο αντικείμενο εκτιμηθεί στο μισό εκατομμύριο, ο Στερν θα λάβει για αυτό μισό εκατομμύριο ως φοροαπαλλαγή. Εφόσον αυτό συμβαίνει και στη συγκεκριμένη υπόθεση, το ελληνικό κράτος αποδέχεται τεράστια οικονομικά συμφέροντα που συνδέονται (πλέον βεβαιωμένα με αυτή μου την ταύτιση), με διαβόητους αρχαιοκάπηλους. Δεν μπορείς να διεκδικείς και να επαναπατρίζεις αρχαιοκαπηλικά αντικείμενα (αρκετά με δικές μου προγενέστερες ταυτίσεις), να συνεργάζεσαι απευθείας με τις νομικές υπηρεσίες της ίδιας της χώρας (βλ. εισαγγελία Νέας Υόρκης), και, ταυτόχρονα, όποτε σε βολεύει να τις προσπερνάς, να φτιάχνεις νόμο για να αποδέχεσαι τα τερτίπια του κάθε συλλέκτη. Αν αυτά τα αντικείμενα ή κάποια από αυτά τα αντικείμενα αποδειχθεί ότι είναι παράνομα, σημαίνει ότι ο Αμερικανός φορολογούμενος πολίτης ουσιαστικά πληρώνει την αξία αυτών των αντικειμένων, και η ηθική ευθύνη του ΥΠΠΟ είναι τεράστια».

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο, οι αρχαιότητες θα μεταφερθούν στο ΜΕΤ μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, και ακολούθως 15 ειδώλια θα έρθουν στην Ελλάδα –μέσω του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ για να εκτεθούν πρώτη παρουσίασή τους στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Με την ολοκλήρωση της έκθεσης, τον Οκτώβριο του 2023, οι αρχαιότητες θα επιστρέψουν στην Αμερική και θα ενωθούν με την υπόλοιπη συλλογή. Η συλλογή Στερν θα παρουσιαστεί στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, όπου και θα παραμείνει για τα επόμενα 25 χρόνια. Το σύνολο της συλλογής (161 αρχαιότητες) θα εκτίθεται στο ΜΕΤ έως το 2033. Από την 1η Ιανουαρίου 2034 και ανά πενταετία θα επιστρέφονται στην Ελλάδα 15 κάθε φορά αρχαιότητες. Αντίστοιχα, το ελληνικό κράτος θα δανείζει στο ΜΕΤ της Νέας Υόρκης αρχαιότητες του κυκλαδικού πολιτισμού από τις συλλογές των μουσείων του. Στην ειδική αίθουσα που θα δημιουργηθεί στο ΜΕΤ θα υπάρχει ένδειξη ότι η συλλογή Στερν αποτελεί δάνειο του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης στο ΜΕΤ και κτήμα του ελληνικού κράτους και του ΥΠΠΟΑ.

Για τους όρους της συμφωνίας ο Δρ. Τσιρογιάννης τονίζει πως «δεν θα υπήρχε κανενός είδους ηθικό στίγμα, αν οι αρχαιότητες επιστρέφαν απευθείας, χωρίς ενδιάμεσους και χωρίς την εμπλοκή ιδιωτικών ιδρυμάτων και μουσείων με πρόσφατο αρχαιοκαπηλικό παρελθόν. Όποιος είναι καθαρός, τα παραδίδει απ'ευθείας στην πλησιέστερη Ελληνική πρεσβεία. Όλα τα υπόλοιπα είναι εκ του πονηρού, και μάλιστα εμείς το αποδεχθήκαμε, συμμετείχαμε σε αυτό και

φτιάξαμε και νόμο για να το διασφαλίσουμε, κάνοντας επιπλέον τρομερές υποχωρήσεις, να δανείζουμε νόμιμες αρχαιότητες με τέτοιους όρους για να πάρουμε αρχαιοκαπηλικά, ενδεχομένως και πλαστά. Αυτό είναι διασυρμός για ένα κράτος και ειδικά για ένα υπουργείο Πολιτισμού, και μάλιστα της Ελλάδας. Και τα Γλυπτά του Παρθενώνα μπορούμε κάλλιστα να τα πάρουμε αν δανείσουν στους Βρετανούς τον Ηνίοχο των Δελφών και τον Ερμή του Πραξιτέλη, ή αν τυλίξουν, όπως έχω ξαναπεί, ολόκληρο το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και το στείλουν στο Βρετανικό Μουσείο ως μακροχρόνιο δάνειο. Σίγουρα θα ικανοποιήσει τους Βρετανούς και έτσι θα πάρουμε τα Γλυπτά. Είναι επονείδιστο όμως για ένα κράτος να κάνει τέτοιου είδους υποχωρήσεις. Εν κατακλείδι, όπως το έθεσε και ένας εξαιρετικός φίλος και φιλέλληνας, ο Αμερικάνος καθηγητής Αρχαιολογίας Ρικάρντο Ελία, σε άρθρο του σχετικά με τη διακίνηση αρχαιοτήτων: "Επιτέλους ή είσαστε με τους αρχαιοκάπηλους ή εναντίον τους."Κι αυτό ταιριάζει απόλυτα σε αυτή την περίπτωση».

*Θυμίζουμε, ότι υπερ ογδοηκοντούτης σήμερα Μπεκίνα είχε αποδεδειγμένα διασυνδέσεις με κυκλώματα διακίνησης αρχαιοκαπηλικών αντικειμένων που εκλάπησαν από την Ελλάδα. Ο Δρ. Τσιρογιάννης, μεταξύ των 1.617 αρχαιοτήτων που έχει ταυτίσει μέχρι σήμερα, έχει ανακαλύψει από το αρχείο του Μπεκίνα μία μαρμάρινη κεφαλή του Ερμή στον οίκο δημοπρασιών Μπόναμς του Λονδίνου το 2014 (επαναπατρίστηκε στη Ελλάδα το 2015), μία μαρμάρινη επιτύμβια στήλη από τα Μέγαρα, στους Σόθεμπς του Λονδίνου το 2017 (επαναπατρίστηκε στην Ελλάδα το 2018), δύο μεγάλα μαρμάρινα ταφικά αγγεία στη γκαλερί Καν της Βασιλείας στην Ελβετία το 2017 (η διεκδίκησή τους από το ελληνικό κράτος ακόμη εκκρεμεί), μία μαρμάρινη κυκλαδική φιάλη και μία γεωμετρική οinoχόη στη συλλογή Σταϊνχαρντ (επίσης στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης, όπως αυτή του Στερν) το 2018, που επαναπατρίστηκαν φέτος στην Ελλάδα, μεταξύ πολλών άλλων αρχαιοτήτων. Μέχρι το 2018, ο Μπεκίνα είχε καταδικαστεί στην Ελλάδα για την ανάμειξή του σε δύο διαφορετικές υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας: σε 11 χρόνια φυλάκιση για την πώληση τεσσάρων αρχαιοκαπηλικών τοιχογραφιών, κλεμμένων από βυζαντινή μονή στη Στενή Ευβοίας, και σε άλλα 7 χρόνια φυλάκιση για υπεξαίρεση δεκάδων ελληνικών αρχαιοτήτων εκτιμώμενης αξίας τριών εκατομμυρίων ευρώ.